

Szociológia MA: államvizsga-tételsor

(Nappali képzés; érvényes a tanulmányaikat a 2020–2021. tanév előtt megkezdő hallgatók számára)

I. ALAPOZÓ KÉPZÉS

1) Társadalmunk szerkezetének átalakulása. Mobilitási folyamatok, az egyenlőtlenség újratermelődése a rendszerváltás utáni Magyarországon!

Irodalom:

- Kornai János (2007): Mit jelent a „rendszerváltás”? In uő.: *Szocializmus, kapitalizmus, demokrácia és rendszerváltás*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 112–135.
- Balogh Anikó és Róbert Péter (2008): Foglalkozási mobilitás Magyarországon, 1992–2007. In Kolosi Tamás és Tóth István György (szerk.): *Társadalmi Riport 2008*. Budapest: TÁRKI, 46–65.
Interneten: http://www.tarsadalomkutatas.hu/kkk.php?TPUBL-A-806/publikaciok/tpubl_a_806.pdf
- Angelusz Róbert és Tardos Róbert (2006): Hálózatok a magyar társadalomban. In Kovách Imre (szerk.): *Társadalmi metszetek. Érdekek és hatalmi viszonyok, individualizáció és egyenlőtlenség a mai Magyarországon*. Budapest: Napvilág, 227–252.
Interneten: http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olvasokonyv_szerk_Gecser_Otto/index.html
- Kolosi Tamás és Róbert Péter (2004): A magyar társadalom szerkezeti átalakulásának és mobilitásának fő folyamatai a rendszerváltás óta. In Kolosi Tamás, Tóth István György, Vukovich György (szerk.): *Társadalmi riport 2004*. Budapest: TÁRKI, 48–74.
Interneten: <http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a790.pdf>

2) A kulturális átörökítés mechanizmusa. Feladatmegosztás a család és az iskolarendszer között. Társadalmi pozíció és szerep: az 'öröklött' és 'elért' szerepek, szerepviselkedések történeti, társadalmi dinamikája, meghatározottsága

Irodalom:

- Csurgó Bernadett – Megyesi G. Boldizsár (2006): Családi döntések, Munkamegosztás és társadalomszerkezet. In Kovách Imre (szerk.): *Társadalmi metszetek*. Budapest: Napvilág, 293–310.
- Laki László (2006): Az ifjúság a magyar társadalomban. In Kovách Imre (szerk.): *Társadalmi metszetek*. Budapest: Napvilág, 177–205.

- Róbert Péter (2004): Iskolai teljesítmény és társadalmi háttér nemzetközi összehasonlításban. In Kolosi Tamás – Tóth István György – Vukovich György (szerk.): *Társadalmi Ríport 2004*, Budapest: TÁRKI, 193–205.
- Somlai Péter (1997): Bevezetés. I. rész. A kultúra átörökítése... In uő.: *Szocializáció. A kulturális átörökítés és a társadalmi beilleszkedés folyamata*. Budapest: Corvina, 13–53.

3) A hagyományos struktúramodellekkel szemben felmerült kihívások a nyolcvanas években, és a kihívásra adott válaszkísérletek

Irodalom:

- Hradil, Stefan (2011 [1987]): Társadalmi helyzetek és miliók: egy fejlett társadalom struktúrájának elemzése. In Gecser Ottó (szerk.): *Társadalmi rétegződés olvasókönyv*. Budapest: ELTE, 396-428. Interneten: http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_2A_19_Tarsadalmi_retegzodes_olvasokonyv_szerk_Gecser_Otto/index.html
- Vester, Michael (2009 [1998]): Osztálytársadalom osztályok nélkül. Az ipari társadalmi struktúra felbomlása vagy transzformációja? *Replika* (64–65): 79–113.
- Éber Márk Áron (2008): Túl az élménytársadalmon? Avagy az élménytársadalom másfél évtizede. *Szociológiai Szemle* 18(1): 78–105. Interneten: <http://www.szociologia.hu/dynamic/0801eber.pdf>

A felkészülést segítő (ajánlott) irodalom:

- Hradil, Stefan (1995 [1992]): Régi fogalmak és új struktúrák. Milió-, szubkultúra- és életstílus-kutatás a 80-as években. In Andorka Rudolf – Stefan Hradil – Jules Peschar (szerk.): *Társadalmi rétegződés*. Budapest: Aula, 347–387.

4) A társadalmi tőke elmélete, összefüggése a társadalmi struktúrával, a magyar társadalom a társadalmi tőke szemszögéből

Irodalom:

- Coleman, James S. (1998 [1988]): Társadalmi tőke az emberi tőke termelésében. In Lengyel György és Szántó Zoltán (szerk.): *Tőkefajták. A társadalmi és kulturális erőforrások szociológiája*. Budapest: Aula, 11–43. Vagy: James S. Coleman (1996 [1990]): Társadalmi tőke. In Lengyel György és Szántó Zoltán (szerk.): *A gazdasági élet szociológiája*. Budapest: Aula, 99–128.
- Putnam, Robert D. (2006 [1995]): Egyedül tekézni: Amerika csökkenő társadalmi tőkéje. In Lengyel György és Szántó Zoltán (szerk.): *Gazdaság-szociológia. Szöveggyűjtemény*. Budapest: Aula, 207–219

- Balás Gábor, Csíste András, Szalai Ákos et al. (2009): *Jelentés a magyarországi kapitalizmus állapotáról 2008*. Budapest: Közjó és Kapitalizmus Intézet, 17–58.
Interneten: <http://kozjoeskapitalizmus.hu/files/kapjel2008.pdf>
- Tóth István György et al. (2005): *Kockázat, bizalom és részvétel a magyar gazdaságban és társadalomban*. Budapest: Tárki.
Interneten: <http://www.tarki.hu/adatbank-h/kutjel/pdf/a719.pdf>

5) A modernitás diagnózisai Georg Simmelnél és Norbert Eliasnál

Irodalom:

- Georg Simmel (2004 [1900]): *A pénz filozófiája*. Budapest: Osiris, 536–594.
- Georg Simmel (2009 [1890]): *A társadalmi differenciálódásról. Szociológiai és pszichológiai vizsgálódások*. Budapest: Gondolat, 2 és 5. fejezet.
- Norbert Elias (2000 [1939]): A civilizáció folyamata. In *Szociológiai irányzatok a XX. század elejéig. Olvasókönyv a szociológia történetéhez, 1. kötet*. Felkai Gábor, Némedi Dénes, Somlai Péter (szerk.). Budapest: Új Mandátum, 616–638. VAGY: uő. A civilizáció folyamata. Budapest: Gondolat, 2004, 465–480, 542–555.

A felkészülést segítő (ajánlott) irodalom:

- Felkai Gábor (2006): *A német szociológia története a századfordulótól 1933-ig. 1. kötet*. Budapest: Századvég, 515–525.
- Felkai Gábor (2007): *A német szociológia története a századfordulótól 1933-ig. 2. kötet*. Budapest: Századvég, 62–103.
- Némedi Dénes (2005): *Klasszikus szociológia 1890–1945*. Budapest: Napvilág, 149–160.

6) A fenomenológiai szociológia

Irodalom:

- Berger, Peter – Thomas Luckmann (1984): A valóság társadalmi felépítése. In Hernádi Miklós (szerk.): *A fenomenológia a társadalomtudományokban*. Budapest: Gondolat, 321–350.
- Schütz, Alfred (1984): A cselekvés köznapi és tudományos értelmezése. In Hernádi Miklós (szerk.): *A fenomenológia a társadalomtudományokban*. Budapest: Gondolat, 182–191.
- Schütz, Alfred – Thomas Luckmann (1984): Az életvilág struktúrái. In Hernádi Miklós (szerk.): *A fenomenológia a társadalomtudományokban*. Budapest: Gondolat, 269–320. Vagy uő.: Az életvilág struktúrái. In Felkai Gábor, Némedi Dénes, Somlai Péter

(szerk.): *Szociológiai irányzatok a XX. században. Olvasókönyv a szociológia történetéhez*, 2. kötet. Budapest: Új Mandátum, 272–302.

A felkészülést segítő (ajánlott) irodalom:

- Felkai Gábor (2007): *A német szociológia története a századfordulótól 1933-ig*. 2. kötet. Budapest: Századvég, 460–487.
- Némedi Dénes (2005): *Klasszikus szociológia 1890-1945*. Budapest: Napvilág, 343–353.

7) Komplex szociológiaelméleti megközelítések a II. világháború után: Parsons cselekvés- és rendszerelmélete; a kommunikatív cselekvés elmélete, rendszer és életvilág kapcsolata Habermasnál; az autopoietikus rendszerelmélet Luhmann-nál

Irodalom:

- Habermas, Jürgen (1994): A cselekvésracionális aspektusai. In uő.: *Válogatott tanulmányok*. Budapest: Atlantisz, 223–243.
- Habermas, Jürgen (2011): *A kommunikatív cselekvés elmélete*. Budapest: Gondolat, 356–413. (A Rendszer és életvilág című fejezet.) vagy uő.: Rendszer és életvilág. In Felkai Gábor – Némedi Dénes – Somlai Péter (szerk.): *Szociológiai irányzatok a XX. században. Olvasókönyv a szociológia történetéhez*. 2. kötet. Budapest: Új Mandátum, 2000, 498–568.
- Luhmann, Niklas (2009): *Szociális rendszerek. Egy általános elmélet alapvonalai*. Budapest: AKTI–Gondolat, 15–26, 49–54, 76–84, 86–88, 233–241, 434–437, 491–497.
- Talcott Parsons (1988): *Talcott Parsons a társadalmi rendszerről*. Válogatás. Némedi Dénes (szerk.). Budapest: ELTE Szociológiai Intézet és Továbbképző Központ. (Szociológiai Füzetek 45.) 84–109.
- Talcott Parsons (1985): *Válogatás Talcott Parsons cselekvéselméleti írásaiból*. Némedi Dénes (szerk.). Budapest: Művelődésügyi Minisztérium (Szociológiai Füzetek 38.) 17–28, 39–59.

A felkészülést segítő (ajánlott) irodalom:

- Balogh István – Karácsony András (2000): *Német társadalomelméletek. Témák és trendek 1950-től napjainkig*. Budapest: Balassi, 336–358, 294–323.
- Brunczel Balázs (2010): *Modernitás illúziók nélkül. Niklas Luhmann társadalom- és politikaelmélete*. Budapest: L'Harmattan.
- Csepeli György – Papp Zsolt – Pokol Béla (1987): *Modern polgári Társadalomelméletek*. Budapest: Gondolat.
- Karácsony András – Tóth Benedek (2009): Utószó. In Niklas Luhmann: *Szociális rendszerek. Egy általános elmélet alapvonalai*. Budapest: AKTI – Gondolat, 515–529.

- Némedi Dénes (2005): *Klasszikus szociológia 1890–1945*. Budapest: Napvilág, 555–559.

8) A globalizáció szociológiája. (A társadalom konténer elmélete, a transznacionális társadalmi terek; a világkockázati társadalom; a 'glokalizáció'; globalizált gazdagság-lokalizált szegénység).

Irodalom:

- Beck, Ulrich (2003): *A kockázat-társadalom. Út egy másik modernitásba*. Budapest: Andorka Rudolf Társadalomtudományi Társaság – Századvég, 25–74.
- Beck, Ulrich (2005): *Mi a globalizáció?* Szeged: Belvedere, 25–75.

9) Pierre Bourdieu: társadalmi tér, mezők, habitusok és a gyakorlatok összefüggése, szimbolikus különbségképződések, a mező fogalma és alkalmazása egy mezőre

Irodalom:

- Bourdieu, Pierre (2010 [1979]): A habitus és az életstílusok tere. *Replika* (72): 49–94.
- Pierre Bourdieu (2000 [1992]): A mezők logikája. In Felkai Gábor – Némedi Dénes – Somlai Péter (szerk.): *Szociológiai irányzatok a XX. században. Olvasókönyv a szociológia történetéhez*. 2. kötet. Budapest: Új Mandátum, 418–430.

Egy kiválasztott mező működésének bemutatása, pl. az alábbi mezők kapcsán

- Bourdieu, Pierre (2002 [1986]): A kulturális alkotások szociológiai vizsgálata érdekében. In uő. *A gyakorlati észjárás. A társadalmi cselekvés elméletéről*. Budapest: Napvilág, 49–83.
- Bourdieu, Pierre (2009): A tudományos mező. *Replika* (67): 11–36.

II. DIFFERENCIÁLT SZAKMAI ISMERETEK

Általános szociológia szakirány

Témakörök

Szociológia MA záróvizsga

A tanulmányaikat 2012-ben vagy azt követően megkezdett hallgatók számára

Általános szociológia szakirány

1) A tudománykutatás főbb szociológiai paradigmái

Irodalom:

- Bloor, David (1999): A tudásszociológia erős programja. In Forrai Gábor – Szegedi Péter (szerk.): *Tudományfilozófia. Szöveggyűjtemény*. Budapest: Áron Kiadó, 427–446.
- Berger Viktor (2008): Bruno Latour tudományképe és antropológiai megközelítésmódja. *Szociológiai Szemle* 19 (4): 72–92. Interneten: http://www.szociologia.hu/dynamic/SzocSzemle_2008_4_072_092_BergerV.pdf
- Szabari Vera (2008): A tudománykutatás paradigmái. In Némedi Dénes (szerk.): *Modern Szociológiai Paradigmák*. Budapest: Napvilág, 465–518.

2) A racionálistudomány-elmélet posztulátumai, módszerei és problémái

Irodalom:

- Elster, Jon (2000): Racionális döntések. In Felkai Gábor- Némedi Dénes- Somlai Péter (szerk.): *Szociológiai irányzatok a XX. században. Olvasókönyv a szociológia történetéhez. 2. kötet*. Budapest: Új mandátum, 215–231. (Korábbi megjelenése: Pápai Zoltán és Nagy Péter [szerk.]: *Döntéseméleti szöveggyűjtemény*. Budapest: Aula, 1991, 27–44.)
- Downs, Anthony (2000): Politikai cselekvés a demokráciában: egy racionális modell. In Felkai Gábor – Némedi Dénes – Somlai Péter (szerk.): *Szociológiai irányzatok a XX. században. Olvasókönyv a szociológia történetéhez. 2. kötet*. Budapest: Új Mandátum, 153–172. (Korábbi megjelenése: *Közgazdasági Szemle*, 1990, 37[9]: 993–1011.)
- Hack-Handa József (2008): A racionális döntések elmélete(i). In Némedi Dénes (szerk.): *Modern szociológiai paradigmák*. Budapest: Napvilág, 207–258.

3) Foucault hatalomelmélete és az állami hatalomgyakorlás formái és eszközei

Irodalom:

- Foucault, Michel (2000): A hatalom mikrofizikája. In uő.: *Nyelv a végtelenhez*. Debrecen: Latin Betűk, 307–331.
- Foucault, Michel (1999): Az emberélet kioltásának joga és az élet feletti hatalom. In uő.: *A szexualitás története. 1. kötet. A tudás akarása*. Budapest: Atlantisz, 135–150.

A felkészülést segítő (ajánlott) irodalom:

- Kelemen Gábor (2008): A biztonsági társadalom. *Szociológiai Szemle* 18 (1): 150–156.
- Szekeres András: (2006): A fegyelmezés technikáitól az elsajátítás taktikáig. *Híd* 2006/3. 37–48.

4) Luc Boltanski igazoláselmélete és az újkapitalizmus viszonyai

Irodalom:

- Boltanski, Luc- Thévenot, Laurent (2008): A kritikai képesség szociológiája. *Replika* (62): 39–55.
- Boltanski, Luc (2002): Létezik-e hálózati morál? Igazolás és kritika a kapitalizmus új képződményeiben. In Felkai Gábor – Molnár Attila Károly – Pál Eszter (szerk.): *Forrásvidékek. Társadalomtudományi tanulmányok Némedi Dénes 60. születésnapjára*. Budapest: Új mandátum, 412–425.

A felkészülést segítő (ajánlott) irodalom:

- Fáber Ágoston (2010): A kritikai szociológiától a kritikai szociológiáig? *Szociológiai Szemle* 20 (1): 57–73. p.
- Takács Erzsébet (2008): Közös kaland? A szociológia és a történelem(tudomány) viszonya Franciaországban a 20. század utolsó harmadában. In Némedi Dénes (szerk.): *Modern szociológiai paradigmák*. Budapest: Napvilág, 367–374.

5) Az urbanizáció folyamata, különös tekintettel a magyar viszonyokra

Irodalom:

- Enyedi György (2011): A városnövekedés szakaszai - újragondolva. *Tér és Társadalom* 25 (1): 5–19.
- Konrád György – Szelényi Iván (1971): A késleltetett városfejlődés társadalmi konfliktusai. *Valóság* 14 (12): 19–36.
- Csanádi (et al) *Város, Tervező, Társadalom*, Budapest, 2010. 327-366. és 367-418. o.
- Csanádi (et al) *Tér-Társadalom-Szerkezet*, Budapest, 2009. 165-180 és 221-251. o.

6) Bernard Lahire elmélete a többszörös cselekvőről, pluriszocializációról, heterogén diszpozíciókról és a kulturális fogyasztásról, különbségek Bourdieu-höz képest

- Bernard Lahire (2012 [2001]): A habituselméletől egy pszichológiai szociológia felé. *Replika* (79): 45–66.
- Bernard Lahire (2004): Addenda. In uő. *La culture des individus. Dissonances culturelles et distinction de soi*. Párizs: La Découverte: 737–739. (Magyar fordítása a Neptunon.)
- Bernard Lahire (2008): The Individual and the Mixing of Genres: Cultural Dissonance and Self-distinction. *Poetics* 36(2–3): 166–188.

7) A vallás társadalmi szerepének átalakulása - a szekularizációs elmélet és kritikája

- Habermas, Jürgen (2008): A szekularizáció dialektikája. *Lettre* (71). <http://epa.oszk.hu/00000/00012/00055/habermas.htm>
- Joas, Hans (2015): A szekularizálódás és a modern világ. *Vigilia* (6): 402–408.
- Tomka Miklós (2000): *Vallásszociológia*. (V. fejezet) (Kézirat.) http://www.tavas56.hu/szombat/vallasszociologia/tomka_1.htm

8) Migrációs folyamatok, a migráció szociológiája

- Andorka Rudolf (2006): *Bevezetés a szociológiába*. (7. fejezet: Társadalmi mobilitás és vándorlás.) (Második, javított és bővített kiadás, szerkesztette: Spéder Zsolt). Budapest: Osiris, 253–255, 258–259, 269–272, 274–281.
- Demény Pál (2004): Európa népességpolitikai dilemmái a huszonegyedik század kezdetén. *Demográfia* 47(1–2): 4–40.
- Demény Pál (2015): Európa két demográfiai válsága: a látható és a fel nem ismert. In Demény Pál: *Népesedéspolitika a közjó szolgálatában*. Budapest: Demográfus könyvtár, KSH Népeségtudományi Kutatóintézet, 207–217.
- Gödri Irén (2015): Nemzetközi vándorlás In Monostori Ildikó, Őri Péter és Spéder Zsolt (szerk.): *Demográfiai Portré 2015*. Budapest: KSH NKI, 187–212.
- Nyíri Pál (2010): Kínai migránsok Magyarországon: mai tudásunk és aktuális kérdések. In Hárs Ágnes és Tóth Judit (szerk.): *Változó migráció – változó környezet*. Budapest: MTA Etnikai-nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Budapest, 147–172.

Településszociológia Szakirány

1) A tér- és társadalomszerkezet változásai a 20. század második felében

Magyarországon (szocialista modernizáció, rendszerváltás, szegregáció stb.)

Irodalom:

- Enyedi György (2004): Az urbanizációs ciklus és a magyar településhálózat átalakulása. In Csizmady Adrienne – Husz Ildikó (szerk.): *Település- és városszociológia*. Budapest: Gondolat, 11–24.
- Enyedi György (2004): Az új gazdasági tér formálódása Magyarországon. In Csizmady Adrienne – Husz Ildikó (szerk.): *Település- és városszociológia*. Budapest: Gondolat, 254–267.
- Konrád György – Szelényi Iván (2004): A késleltetett városfejlődés társadalmi konfliktusa. In Csizmady Adrienne – Husz Ildikó (szerk.): *Település- és városszociológia*. Budapest: Gondolat, 25–49.
- Ladányi János – Szelényi Iván (1997): Szuburbanizáció és gettósodás. *Kritika* 1997/7. 4–12.

2) A magyar településhálózat alakulása a II. világháborútól a rendszerváltásig.

Irodalom:

- Beluszky Pál (1999): *Magyarország településföldrajza*. Pécs – Budapest: Dialóg – Campus.
- Jószai Attila (2007): *Regionális politika I.* Budapest: Corvinus Egyetem, Urbanisztika Tanszék.
- Szirmai Viktória (2000): Globalizáció és a nagyvárosi tér társadalmi szerkezete. *Szociológiai Szemle* 10 (4): 3–24. Interneten: http://www.tarsadalomkutatás.hu/kkk.php?TPUBL-A-448/szoc_szemle/TPUBL-A-448.pdf
- Tímár Judit – Váradi Mónika Mária (2000): A szuburbanizáció egyenlőtlen fejlődése az 1990-es évek Magyarországon. In Horváth Gyula – Rechnitzer János (szerk.): *Magyarország területi szerkezete és folyamatai az ezredfordulón*. Pécs: MTA RKK, 153–175.
- Szirmai Viktória (2000): Városi társadalmi problémák és devianciák. In Enyedi György (szerk.): *Magyarország településkörnyezete*. (Magyarország az ezredfordulón.) Budapest: MTA Stratégiai Kutatások.

3) A magyar településhálózat alakulása a rendszerváltástól napjainkig.

Irodalom:

- Beluszky Pál (1999): *Magyarország településföldrajza*. Pécs – Budapest: Dialóg – Campus.

- Józai Attila (2007): *Regionális politika I.* Budapest: Corvinus Egyetem, Urbanisztika Tanszék.
- Szirmai Viktória (2000): *Globalizáció és a nagyvárosi tér társadalmi szerkezete. Szociológiai Szemle* 10 (4): 3–24.
- Tímár Judit – Váradi Mónika Mária (2000): A szuburbanizáció egyenlőtlen fejlődése az 1990-es évek Magyarországon. In Horváth Gyula – Rechnitzer János (szerk.): *Magyarország területi szerkezete és folyamatai az ezredfordulón.* Pécs: MTA RKK, 153–175.
- Szirmai Viktória (2000): Városi társadalmi problémák és devianciák. In Enyedi György (szerk.): *Magyarország településkörnyezete.* (Magyarország az ezredfordulón.) Budapest: MTA Stratégiai Kutatások.

4) Szuburbanizációs trendek a rendszerváltás utáni Magyarországon. A lakóteleptől a lakóparkig.

Irodalom:

- Csanády Gábor – Csizmady Adrienne (2004): Szuburbanizáció és társadalom. In Csizmady Adrienne – Husz Ildikó (szerk.): *Település- és városszociológia.* Budapest: Gondolat Kiadó, 60–89.
- Csizmady Adrienne (2008): *A lakóteleptől a lakóparkig.* Budapest: Új Mandátum, 10–11, 155–175, 210–232, 272–296.

5) A magyarországi kistelepülések társadalmának átalakulása a rendszerváltást követő időszakban (differenciálódás, településtípusok, falusi szociális ellátórendszer stb.)

Irodalom:

- Bognár László – Csizmady Adrienne – Tamás Pál – Tibori Tímea (szerk.) (2005): *Nemzetfelfogások – Falupolitikák.* Budapest: Új Mandátum – MTA SZKI. A kötetből az alábbi tanulmányok
  - Problématérkép (32-34),
  - Bognár László – Csizmady Adrienne (36-41),
  - Juhász Pál (42-50),
  - Kovács Katalin (141-152) és
  - Bódi Ferenc (153-168) tanulmányai
- Kis János Péter (2008): Aprófalvasodás és aprófalvaink sorsa – történelmi metszetben. In Váradi Mária Mária (szerk.): *Kistelepülések lépéskényszerben.* Budapest: Új Mandátum, 29–65.

6) A fenntartható település településszociológiai alapjai

Irodalom:

- Hajnal Klára (2006): *A fenntartható fejlődés elméleti kérdései és alkalmazása a településfejlesztésben.* (PhD. értekezés.) Pécs: PTE Földrajzi Intézet.
- Nagy Imre (2006): *Városökológia.* Pécs: Dialóg Campus, 291–306.

7) A globális világproblémák, és azok társadalmi, térbeli aspektusai.

Irodalom:

- Hajnal Klára (1995): A globális világproblémák és a cselekvés alapelve. In Golobics Pál – Tóth József (szerk.): *Válogatott fejezetek a társadalomföldrajz köréből.* Pécs: JPTE TTK, 45–58.
- Hajnal Klára – Tóth József (2001): Globális világproblémák és megatrendek. In Tóth József (szerk.): *Általános társadalomföldrajz I.* Budapest – Pécs: Dialóg Campus, 83–124.

8) Szociális városrehabilitáció és a társadalom

Irodalom:

- Egedy Tamás – Kovács Zoltán (2005): A városrehabilitáció néhány elméleti kérdése. In Egedy Tamás (szerk.): *Városrehabilitáció és társadalom.* Budapest: FDI, 9–21. Interneten:
http://www.varosrehabilitacio.net/new/pdf/1varosrehabilitacio_elmelete.pdf
- Egedy Tamás (2005): A sikeres városrehabilitáció. In Egedy Tamás (szerk.): *Városrehabilitáció és társadalom.* Budapest: FDI, 21–63. Interneten:
<http://www.varosrehabilitacio.net/media/files/Varosrehabilitacio/varosrehabestarsadalomcikkek/2Egedy2cikk.pdf>

9) Az egészségi állapot és az egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférés területi egyenlőtlenségei: a magyarországi helyzet jellemzése az EU-s átlaghoz és a Visegrádi országokhoz (V3) viszonyítva.

Irodalom:

- Vitrai József – Bakacs Márta – Juhász Attila – Kaposvári Csilla – Nagy Csilla (2010): *Jelentés egy egészségben elmaradott országból. Egészségjelentés – 2010.* Budapest:

EgészségMonitor.

Interneten: http://www.egeszsegmonitor.hu/dok/Egeszsegjelentes_2010.pdf

- Kopp Mária – Skrabski Árpád (2001): Pszichoszociális tényezők és egészségi állapot. In: Cseh-Szombathy László, Tóth Pál Péter (szerk.): *Népesedés és népességpolitika*. Budapest: Századvég, 192–220.

10) Területi-társadalmi egyenlőtlenségek az egészségi állapotban és az egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférésben a magyarországi regionális és kistérségi különbségek bemutatásán keresztül.

Irodalom:

- Vitrai József (2010): *Szükségletekre korrigált egészségügyi ellátás területi egyenlőtlenségei Magyarországon*. (Kutatási jelentés.) Budapest: EgészségMonitor. Interneten: http://www.egeszsegmonitor.hu/dok/Igenybeveteli%20egyenlotlensegek_2010.pdf
- Vitrai József (2008): *Egészség-egyenlőtlenségek Magyarországon*. Budapest: EgészségMonitor. Interneten: <http://www.egeszsegmonitor.hu/dok/Egeszseg-egyenlotlensegek%20Magyarorszag.pdf>
- Hablicsek László, Kovács Katalin (2007): *Az életkilátások differenciálódása iskolázottság szerint (1986-2005)*. (Kutatási jelentések 84.) Budapest: KSH, Népeségtudományi Kutatóintézet. Interneten: http://www.demografia.hu/letoltes/kiadvanyok/Kutjelek/Kutjel84_honlapra.pdf
- Kovács Katalin (2006): *Egészség-esélyek. Életünk fordulópontjai*. (Műhelytanulmányok 5.) Budapest: KSH, Népeségtudományi Kutatóintézet. Interneten: <http://www.demografia.hu/letoltes/kiadvanyok/Muhelytanulm/muhtan5.pdf>

Füzesi Zsuzsanna, Péntek Eszter, Tistyán László (2004): *Az egészségügyi ellátás területi egyenlőtlenségei*. Pécs: PTE, 3–17.